

**Budapest Főváros X. kerület
Kőbányai Önkormányzat
Alpolgármestere**

**Előterjesztés
a Képviselő-testület részére
a 2022. évi kerületi gyermekjóléti feladatokról szóló átfogó értékelésről**

I. Tartalmi összefoglaló

A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (a továbbiakban: Gyvt.) 96. § (6) bekezdése alapján a helyi önkormányzat a gyermekjóléti és gyermekvédelmi feladatainak ellátásáról minden év május 31-éig átfogó értékelést készít, melyet megküld a gyámhatóság részére.

Az értékelés tartalmi követelményeit a gyámhatóságokról, valamint a gyermekvédelmi és gyámügyi eljárásról szóló 149/1997. (IX. 10.) Korm. rendelet 10. melléklete tartalmazza.

A települési önkormányzat által készítendő átfogó értékelés tartalmi követelményei:

1. A település demográfiai mutatói, különös tekintettel a 0-18 éves korosztály adataira.
2. Az önkormányzat által nyújtott pénzbeli, természetbeni ellátások biztosítása:
 - a) a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők száma, a kérelmezőkre vonatkozó általánosítható adatok, elutasítások száma, főbb okai, önkormányzatot terhelő kiadás nagysága,
 - b) egyéb, a Gyvt.-ben nem szabályozott pénzbeli vagy természetbeni juttatásokra vonatkozó adatok,
 - c) a gyermekétkeztetés megoldásának módjai, kedvezményben részesülőkre vonatkozó statisztikai adatok.
3. Az önkormányzat által biztosított személyes gondoskodást nyújtó ellátások bemutatása:
 - a) gyermekjóléti szolgáltatás biztosításának módja, működésének tapasztalata (alapellátásban részesülők száma, gyermekek veszélyeztetettségének okai, válsághelyzetben levő várandós anyák gondozása, családjából kiemelt gyermek szüleinek gondozása, jelzőrendszer tagjaival való együttműködés tapasztalatai),
 - b) gyermekek napközbeni ellátásának, gyermekek átmeneti gondozásának biztosítása, ezen ellátások igénybevétele és az ezzel összefüggő tapasztalatok.
4. A felügyeleti szervek által gyámhatósági, gyermekvédelmi területen végzett szakmai ellenőrzések tapasztalatainak, továbbá a gyermekjóléti és gyermekvédelmi szolgáltató tevékenységet végzők ellenőrzésének alkalmával tett megállapítások bemutatása.
5. Jövőre vonatkozó javaslatok, célok meghatározása a Gyvt. előírásai alapján (milyen ellátásokra és intézményekre lenne szükség a problémák hatékonyabb kezelése érdekében, gyermekvédelmi prevenciók elképzelések).
6. A bűnmegelőzési program főbb pontjainak bemutatása (amennyiben a településen készült ilyen program), valamint a gyermekkorú és a fiatalok bűnelkövetők számának, az általuk elkövetett bűncselekmények számának, a bűnelkövetés okainak bemutatása.
7. A települési önkormányzat és a civil szervezetek közötti együttműködés keretében milyen feladatok, szolgáltatások ellátásában vesznek részt civil szervezetek (alapellátás, szakellátás, szabadidős programok, droprevenció stb.).

A kerületi gyermekvédelmi jelzőrendszer tagjai az éves gyermekvédelmi tanácskozást 2022. február 22-én megtartották. Az elmúlt év szakmai értékelése után megfogalmazásra kerültek a jövőbeni feladatok, elképzelések.

II. Hatásvizsgálat

Az átfogó értékelés elkészítése az Önkormányzat jogszabályban meghatározott feladata.

Az értékelés adatokkal szolgál az Önkormányzat gyermekjóléti és gyermekvédelmi feladatai ellátásáról, amelyek – az értékelésben megfogalmazott javaslatokkal együtt – felhasználhatók a szolgáltatások fejlesztése érdekében.

III. A végrehajtás feltételei

Az értékelést meg kell küldeni a Budapest Főváros Kormányhivatala Gyámügyi Főosztály részére.

IV. Döntési javaslat

Budapest Főváros X. kerület Kőbányai Önkormányzat Képviselő-testülete meghozza az előterjesztés 1. mellékletében foglalt határozatot.

Budapest, 2023. május „10.”

Weeber Tibor

Törvényességi szempontból ellenjegyzem:

Dr. Szabó Krisztián

jegyző

1. melléklet az előterjesztéshez

Budapest Főváros X. kerület Kőbányai Önkormányzat Képviselő-testületének

.../2023. (V. 16.) határozata

a 2022. évi kerületi gyermekjóléti feladatokról szóló átfogó értékelésről

1. Budapest Főváros X. kerület Kőbányai Önkormányzat Képviselő-testülete a 2022. évi kerületi gyermekjóléti feladatok átfogó értékelését elfogadja.
2. A Képviselő-testület felkéri a polgármestert, hogy az értékelést terjessze fel a Budapest Főváros Kormányhivatala részére.

Határidő: azonnal

Feladatkörében érintett: a Humánszolgáltatási Főosztály vezetője

Budapest Főváros X. kerület Kőbányai Önkormányzat

**Átfogó értékelés
az önkormányzat gyermekjóléti
feladatainak ellátásáról**

2022

KŐBÁNYA
az élő város

A gyerekek a legnagyobb értékeink: akkor fogják kihozni magukból a legtöbbet, ha érzik, hogy tiszteljük őket, támogatjuk a fejlődésüket, és tiszteletben tartjuk a hibázáshoz való szent jogukat. Csak így tanulhatják meg felismerni az igazi útjukat, és vele együtt az identitásukat, ami végig kíséri őket az életen.

(Massimiliano Allegri)

A gyermekek védelmének rendszerét a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (a továbbiakban: Gyvt.) rendelkezései határozzák meg. A törvény és végrehajtási rendeletei, illetve a Budapest Főváros X. kerület Kőbányai Önkormányzat helyi rendeletei értelmében a gyermekek védelmét pénzübeli, természetbeni és személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátások, illetve gyermekvédelmi szakellátások, valamint a hatósági intézkedések biztosítják.

A Gyvt. célja, hogy megállapítsa azon alapvető szabályokat, amelyek szerint az állam és a helyi önkormányzatok a gyermekek védelmét meghatározott ellátásokkal és intézkedésekkel segítse. Segítséget nyújtson a gyermekek törvényben foglalt jogainak és érdekeinek érvényesítéséhez, szülői köteleességek teljesítéséhez, illetve gondoskodjon a gyermekek veszélyeztetettségének megelőzéséről és megszüntetéséről, a hiányzó szülői gondoskodás pótlásáról, valamint a gyermekvédelmi gondoskodásból kikerült fiatal felnőttek társadalmi beilleszkedéséről.

A jogszabályban meghatározott intézkedések egymásra épülnek, a szakemberek együttműködése, egymás kompetencia határainak ismerete és betartása által biztosíthatók a törvényben meghatározott gyermeki jogok, segítséget nyújtva a hátrányos helyzetű és veszélyeztetett gyermekeknek esélyeinek javítására, prevenciós intézkedéseket téve a veszélyeztetettség megelőzésére.

A gyermekek védelme a gyermek családban történő nevelkedésének elősegítésére, veszélyeztetettségének megelőzésére és megszüntetésére, valamint a szülői vagy más hozzátartozói gondoskodásból kikerülő gyermek helyettesítő védelmének biztosítására irányuló tevékenység.

A Bárka Kőbányai Humánszolgáltató Központ (a továbbiakban: Bárka), a Budapest Főváros X. kerület Kőbányai Polgármesteri Hivatal Humánszolgáltatási Főosztálya (a továbbiakban: Hivatal), a Budapest Főváros Kormányhivatala X. Kerületi Hivatala Gyámügyi Osztály (a továbbiakban: Gyámhivatal), az oktatási és egészségügyi intézmények munkatársai, illetve a kőbányai gyermekvédelem területén tevékenykedő valamennyi szakember szem előtt tartja azt a törvényi alapelvet, miszerint elsődleges feladat a gyermek érdekeinek és jogainak figyelembe vétele, családban történő nevelkedésének biztosítása.

I. A kerület demográfiai mutatói

Kőbánya lakossága a népszámlálás szerint 2022. december 31-én 70 745 fő volt.

A népszámlálás szerint az elmúlt években a lakosságszám a következők szerint alakult:

Korosztály	2015. év	2016. év	2017. év	2018. év	2019. év	2020. év	2021. év	2022. év
0-3 év	2051	2043	1976	1920	1906	1868	1816	1730
3-6 év	2039	1943	1879	1815	1802	1682	1710	1616
6-14 év	5225	5157	5127	5054	4860	4698	4663	4532
14-18 év	2316	2310	2298	2255	2210	2253	2402	2474
18-65 év	51 593	50 832	50 369	49 507	46 940	45 970	47 019	46 560
65 év felett	13 506	13 669	13 697	14 029	14 364	14 402	14 058	13 833
Összesen	76 730	75 954	75 364	74 580	72 082	70 873	71 668	70 745

Az utóbbi évek adatait áttekintve az állandó lakosság számát vizsgálva lassú csökkenés jellemzi a kerületet. A gyermekkorú lakosság adatait megvizsgálva azt tapasztaljuk, hogy a 0-14 éves gyermekek száma is tovább csökkent. A csökkenését az intézményi ellátásban is érzékeljük.

A gyermekvédelemmel foglalkozó szakemberek nem csak a lakóhellyel vagy bejelentett lakcímmel rendelkező családoknak nyújtanak segítséget, hanem a kerületben életvitelszerűen tartózkodókkal szemben is ellátási kötelezettségük van. Általánosságban elmondható, hogy a demográfiai mutatók szerint a lakosságszám csökken ugyan, a gyermekvédelemben dolgozók feladatai, esetszámai továbbra is magasak.

II. Az önkormányzat által nyújtott pénzügyi és természetbeni ellátások

A gyermekek után igényelhető szociálpolitikai juttatások a Gyvt. és Budapest Főváros X. kerület Kőbányai Önkormányzat Képviselő-testületének a szociális ellátásokról szóló 3/2015. (II. 20.) önkormányzati rendelet (a továbbiakban: R.) jogosultsági feltételei szerint kerültek meghatározásra az elmúlt évben.

II.1. A családban nevelkedő gyermekekre tekintettel adott települési támogatás

Az R. alapján települési támogatás állapítható meg annak a családnak, amely rendkívüli élethelyzetbe került, vagy létfenntartási gondokkal küzd, és a háztartásában az egy főre jutó havi nettó jövedelem nem haladja meg a 105 000 Ft-ot (2022. október 1-jétől 125 000 Ft-ot).

A települési támogatás összege 2022. szeptember 30-áig:

- a) egy vagy két gyermek esetén 10 000 Ft,
- b) három gyermek esetén 12 000 Ft,

c) négy vagy több gyermek esetén 14 000 Ft volt.

2022. október 1-jétől az egy főre jutó értékhatárt 125 000 Ft-ra emelte fel a Budapest Főváros X. kerület Kőbányai Önkormányzat (a továbbiakban: Önkormányzat), és felemelte a települési támogatás összegét is, amely az alábbiak szerint alakult:

- a) egy vagy két gyermek esetén 12 000 Ft,
- b) három gyermek esetén 14 000 Ft,
- c) négy vagy több gyermek esetén 16 000 Ft.

A gyermekes családok részére nyújtott települési támogatás adatai

	Támogatásban részesített személyek száma	Támogatási esetek száma (alkalom)	Felhasznált összeg
2017. év	709 fő	1244	21 816 500 Ft
2018. év	624 fő	1126	20 328 000 Ft
2019. év	563 fő	990	19 499 250 Ft
2020. év	553 fő	987	19 812 000 Ft
2021. év	441 fő	817	17 010 000 Ft
2022. év	411 fő	731	16 100 000 Ft

Az R. alapján évente öt alkalommal lehet igényelni települési támogatást, ebből kettő alkalommal pénzben, háromszor pedig természetbeni juttatásként (szolgáltatóhoz történő utalás, tűzifa biztosítása).

Évről-évre csökken a támogatásban részesült személyek és a támogatási esetek száma. Ennek oka egyrészt a csökkenő népességszám, másrészt a minimálbér és a garantált bérminimum emelkedése. Az Önkormányzat évről-évre felülvizsgálja a rendeletben meghatározott jövedelmi értékhatárokat, legutóbb 2022. októberében döntött azok emeléséről.

A családok részére az erdei iskola vagy iskolai tábor költsége sokszor nagyon megterhelő, jellemző, hogy ehhez kérik az önkormányzat segítségét a települési támogatás keretében. 2020. március 1-jétől ehhez külön kérhetnek támogatást a családok, a támogatás összege gyermekenként évente legfeljebb 30 000 Ft lehet.

A gyermekes családok részére az erdei iskola vagy iskolai tábor költségeire nyújtott települési támogatás adatai

	Támogatásban részesített személyek száma	Támogatási esetek száma (alkalom)	Felhasznált összeg
2020. év (március 1-jétől)	33 fő	42	1 246 640 Ft
2021. év	54 fő	70	2 043 500 Ft
2022. év	60 fő	84	2 429 840 Ft

A gyermekes családok részére a települési támogatás iránt benyújtott kérelemre hozott határozatok számának alakulását mutatja az alábbi táblázat.

	2017. év	2018. év	2019. év	2020. év	2021. év	2022. év
Megállapító határozatok száma	1244	1126	990	987	887	814
Elutasító határozatok száma	10	10	5	8	13	0

II.2. Babakelengye-támogatás

Az Önkormányzat 2017. július 1-jétől babakelengye-támogatással támogatja a gyermekek születését. A 70 000 Ft értékű csomag babaápolási cikkeket, játékot és egyéb praktikus használati tárgyakat tartalmaz pelenkázó táskába csomagolva.

	Babakelengye-támogatásban részesültek száma
2017. július 1-jétől	209 fő
2018. év	318 fő
2019. év	387 fő
2020. év	318 fő
2021. év	372 fő
2022. év	371 fő

II.3. Rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság megállapításának célja annak igazolása, hogy a gyermek szociális helyzete alapján jogosult

- a) gyermekétkeztetés normatív kedvezményére,
- b) természetbeni támogatásra,
- c) a külön jogszabályban meghatározott egyéb kedvezmények igénybevételére.

2022. december 31-én rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermekek száma életkor szerint

	Gyermekek száma (fő)
0-5 év	90
6-13 év	239
14-17 év	84
18- felett	16
Összesen:	429

Az elmúlt években folyamatosan csökkent a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult családok száma.

	Rendszeres gyermekvédelmi támogatásban részesült családok száma
2017. év	537
2018. év	434
2019. év	312
2020. év	258
2021. év	241
2022. év	202

A csökkenés oka egyrészt az, hogy több éven keresztül nem változott a Gyvt.-ben a jogosultságot meghatározó jövedelmi értékhatár. 2022. március 8-ától az egy főre jutó 38 475 Ft-os értékhatár 47 025 Ft-ra emelkedett, de ez az értékhatár továbbra is alacsony, tekintettel az egy főre jutó reáljövedelem emelkedésére. Az egy főre jutó 47 025 Ft-os jövedelem alá egyre kevesebb család esik. A csökkenés másik oka az, hogy a törvényi változás miatt a bölcsődében és az óvodában nyilatkozat alapján a gyermek ingyenesen kapja az étkezést, az általános iskolákban pedig a tankönyveket.

Rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény	2017. év	2018. év	2019. év	2020. év	2021. év	2022. év
Megállapító határozatok száma	1099	870	685	561	292	239
Elutasító határozatok száma	1	15	21	30	20	11

A jegyző annak a gyermeknek, fiatal felnőttnek, akinek rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultsága a tárgyév augusztus 1-jén fennáll, a tárgyév augusztus hónapjában, illetve, ha a tárgyév november 1-jén fennáll, a tárgyév november hónapjában egyszeri pénzbeli támogatás folyósít. A 2022. évben az alaptámogatás összege 6 000 Ft/gyermek/alkalom, hátrányos és halmozottan hátrányos helyzet fennállása esetén 6 500 Ft/gyermek/alkalom volt.

	Augusztus hónapra járó pénzbeli támogatás		November hónapra járó pénzbeli támogatás	
	Gyermekek száma	Támogatás összértéke	Gyermekek száma	Támogatás összértéke
Alapösszegű támogatás (6000 Ft/fő)	424 fő	2 544 000 Ft	249 fő	1 494 000 Ft
Emelt összegű támogatás (6500 Ft/fő)	262 fő	1 703 000 Ft	178 fő	1 157 000 Ft

Hátrányos helyzet-halmozottan hátrányos helyzet

A Gyvt. alapján a kerületben megállapított hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetet meghatározó tényezőknek az alakulását az alábbi táblázat szemlélteti.

		2018. év	2019. év	2020. év	2021. év	2022. év
Megállapított hátrányos helyzetűek száma (fő)		214	194	148	96	132
Ebből	1. szülő, gyám alacsony iskolai végzettsége miatt	210	187	140	91	130
	2. szülő, gyám alacsony foglalkoztatottsága miatt	0	3	2	2	2
	3. elégtelen lakókörnyezet, illetve lakáskörülmények miatt	4	4	6	3	0
Megállapított halmozottan hátrányos helyzetűek száma (fő)		56	51	38	68	37
Ebből	1. szülő, gyám alacsony iskolai végzettsége és a szülő, gyám alacsony foglalkoztatottsága miatt	13	5	5	33	11
	2. szülő, gyám alacsony foglalkoztatottsága és elégtelen lakókörnyezet, illetve lakáskörülmények miatt	0	1	0	12	1
	3. szülő, gyám alacsony iskolai végzettsége és elégtelen lakókörnyezet, illetve lakáskörülmények miatt	43	45	33	23	25

A hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek három éve az egyösszegű támogatásban is magasabb összeget kapnak.

II.4. Egyéb támogatás

Az Önkormányzat a tanévkezdési támogatás biztosításával kíván segítséget nyújtani a kőbányai iskoláskorú gyermeket nevelő családoknak a szeptemberi tanévkezdés anyagi terheinek csökkentéséhez. A 2022. augusztus 1. napján kőbányai lakcímmel rendelkező általánosiskolás- és középiskolás-korú tanulóknak az Önkormányzat 8000 Ft támogatást nyújtott ajándékutalvány formájában. A tanévkezdési támogatást 4480 fő vette igénybe, melynek értéke 35 840 000 Ft volt.

Évek óta hagyomány a kerületünkben, hogy az Önkormányzat december hónapban megajándékozza a családokat. 2022. évben 1600 háztartás jutott 8 000 Ft értékű vásárlási utalványhoz.

II.5. Gyermekétkeztetés

A gyermekétkeztetési térítési díjkedvezményt, illetve az ingyenes ellátást (normatív kedvezmények) a Gyvt. 148. §-a alapján biztosítottuk.

A nevelési-oktatási intézményekben biztosított gyermekétkeztetés igénybevételének módjáról és a térítési díjak mértékéről szóló 26/2011. (IX. 1.) önkormányzati rendelet alapján a normatív kedvezmény mellett további 50% térítési díjkedvezményre jogosult az a kérelmező, aki a középiskolás tanuló gyermekére tekintettel rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesül.

A normatív kedvezmény mellett további 50% térítési díjkedvezményre jogosult az a kérelmező, akinek a családjában az egy főre jutó jövedelem a legkisebb öregségi nyugdíj összegének 140%-át nem haladja meg (2022. évben 39 900 Ft), és

- a) a családjában három vagy több gyermeket nevel, vagy
- b) a családjában tartósan beteg vagy fogyatékos gyermeket nevel.

A kedvezményben részesülők száma és az erre fordított összeg alakulása az elmúlt években

	2017. év	2018. év	2019. év	2020. év	2021. év	2022. év
Gyermekétkeztetési díj-kedvezményben részesülő gyermekek száma (fő)	17	11	6	2	4	3
Gyermekétkeztetési díj-kedvezményre fordított összeg (e Ft)	310	262	194	31	72	48

Az étkezési kedvezményben részesülők száma a csökkenő gyermeklétszám és a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők számának csökkenésével párhuzamosan csökken.

A Gyvt. 21/C. §-a alapján a szünidei gyermekétkeztetés keretében az Önkormányzat ingyenesen biztosítja az étkezést – a szülő, törvényes képviselő kérelmének megfelelő időtartamban – a hátrányos helyzetű gyermek és a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő, halmozottan hátrányos helyzetű gyermek részére. Ezen felül az Önkormányzat igény esetén a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők számára is biztosítja az ingyenes étkezést.

A szünidei gyermekétkeztetést 2022. évben a Bárka Család- és Gyermekjóléti Szolgálata (a továbbiakban: Szolgálat) szervezte és bonyolította.

A Hivatal tájékoztatta a hátrányos-, és a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek családját a szünidei időszakban igénybe vehető étkezésről, a Szolgálat munkatársai személyesen keresték fel a háztartásokat és tájékoztatást adtak az étkezés lehetőségéről, valamint segítséget nyújtottak az igényléshez szükséges nyomtatvány kitöltésében.

A szünidei étkezésben résztvevők száma az elmúlt években

Iskolai szünet fajtája	Év	Kötelezően biztosított étkezésben részesülő gyermekek száma (HH és HHH)	Nem kötelezően biztosított étkezésben részesülő gyermekek száma (RGYVK)	Összesen (fő)
Tavaszi	2018. év	26	13	39
	2019. év	27	14	41
	2020. év	0	0	2
	2021. év	17	7	24
	2022. év	14	0	14
Nyári	2018. év	83	16	99
	2019. év	47	33	80
	2020. év	35	26	61
	2021. év	45	13	58
	2022. év	38	18	56
Őszi	2018. év	35	23	58
	2019. év	26	20	46
	2020. év	27	25	52
	2021. év	22	0	22
	2022. év	0	0	0
Téli	2018. év	30	19	49
	2019. év	21	7	28
	2020. év	18	28	46
	2021. év	21	2	23
	2022. év	18	0	18

A Szolgálat munkatársai figyelemmel kísérik a hátrányos helyzetű családok életét és személyes kapcsolatot tartanak fenn a rászoruló családokkal, így részükre minden szünidőben elérhető az étkezés.

2015. szeptember 1-jétől a Gyvt. 21/B. § (1) bekezdésének módosulása miatt azok a bölcsődei ellátásban és óvodai nevelésben részesülő gyermekek is ingyenesen étkezhetnek, akik családjában – szülői nyilatkozat alapján – az egy főre jutó jövedelem összege nem haladja meg a kötelező munkabér járulékokkal csökkentett összegének 130%-át. (2022-ben 172 900 Ft). A legtöbb ingyenes étkezést igénybe vevő gyermek a Kőbányai Gyöngyike Bölcsődébe (a továbbiakban: Gyöngyike Bölcsőde), a Kőbányai Fecskefészkek Bölcsődébe (a továbbiakban: Fecskefészkek Bölcsőde) és a Kőbányai Gyermeksziget Bölcsődébe (a továbbiakban: Gyermeksziget Bölcsőde) jár, itt a legmagasabb az átlagjövedelem alapján vagy a sajátos nevelési igény (a továbbiakban: SNI) miatt járó ingyenes étkezést igénybe vevők száma. A tapasztalat szerint az átlagjövedelem alapján igénylik a legtöbbet az ingyenes étkezést. A

Gyöngyike Bölcsőde vonzáskörzetében összpontosulnak leginkább a hátrányos helyzetű családok, ebben a bölcsődében már évek óta nem volt fizetős étkezés, 2022-ben ez kismértékben módosult, az érintettek 3%-a fizetett az étkezésért. A legtöbb fizetős gyermek a Kőbányai Apraja Falva (a továbbiakban: Aprajafalva Bölcsőde) (50%) és a Kőbányai Apró Csodák Bölcsődébe (a továbbiakban: Apró Csodák Bölcsőde) (49%) jár.

II.6. Kőbányai Nagycsaládos kártya

Budapest Főváros X. Kerület Kőbányai Önkormányzat Képviselő-testületének 1514/2010. (VII. 8.) számú határozata alapján a kerületi lakóhellyel rendelkező, három vagy több gyermeket nevelő családok részére kártya kerül kiadásra, mely a kerületben kedvezmények igénybevételére jogosít.

	2017. év	2018. év	2019. év	2020. év	2021. év	2022. év
Kiadott nagycsaládos kártyák száma (db)	7	7	3	9	4	10

III. Az Önkormányzat által biztosított személyes gondoskodás keretébe tartozó gyermekjóléti alapellátások

III.1. Gyermekjóléti szolgáltatás

Család- és Gyermekjóléti Szolgálat

A Szolgálat – összehangolva a gyermekeket ellátó egészségügyi és nevelési-oktatási intézményekkel, illetve szolgálatokkal – szervezési, szolgáltatási és gondozási feladatokat végez. A gyermekjóléti alapellátás keretében a családsegítő információt gyűjt, tájékoztat, szolgáltatást közvetít, szociális segítő munkát végez és koordinálja a gyermekkel kapcsolatban álló szakemberek munkáját az esetkezelés során. Segíti az igénybe vevőket a családban jelentkező működési zavarok ellensúlyozásában, a családban élő gyermek gondozásában, ellátásának megszervezésében. Az ellátottak száma folyamatos növekedést mutat. A gyermekes családok zöme gyermekjóléti alapellátás keretein belül kerül gondozásra, a legtöbb esetben együttműködési megállapodás megkötésére is sor kerül.

2022-ben az ügyfelekkel történő kapcsolattartást nem korlátozták a koronavírus járvány miatti eljárásrendek, így mind az ügyfélfogadás, mind a családlátogatás az érvényben levő járványügyi szabályok mellett zavartalanul működött. A segítő kollégák nem csak a családok otthonaiban tudtak megjelenni, hanem az általános iskolákban is.

A Szolgálatnak a jelzőrendszer tagjaival aktív a kapcsolata. Az együttműködést hatékonyabbá tenné a házi orvosok aktívabb közreműködése.

2022-ben a Szolgálathoz összesen 1149 jelzés érkezett, ez az előző évihez képest 10%-os emelkedést mutat. A jelzések 31%-át a Rendőrség küldte, mint legaktívabb jelzőrendszeri tag. Jelzéseik között nagy számban szerepeltek a családon belüli viták és a családon belüli bántalmazás, de nagy figyelmet kaptak a kerület idős és kiszolgáltatott állampolgárai is. 320 esetben érkezett jelzés óvodáktól, iskoláktól, legtöbbször nagyfokú hiányzás miatt. Az igazolt óvodai és iskolai hiányzások száma rendkívüli módon megnőtt, a gyermekek több száz órát hiányoztak, a tanulásaikban lemaradtak, iskolai szocializációjuk nem tud megvalósulni, a szükséges fejlesztések elmaradnak. A jelzések és a családgyógyászok személyes tapasztalata alapján nagy számban jelentek meg a gyermekek pszichés állapotában észlelhető negatív folyamatok, önsértő magatartások, beilleszkedési nehézségek.

2022-ben a Szolgálat alapellátásban 774 fő kiskorút gondozott, ebből 421 gyermek gondozása nyúlt át a 2023-as évre is. A veszélyeztetettség gyakori okai: nevelési problémák, a szülők, a család életvitele, szenvedélybetegség a családban, gyermek elhanyagolása (fizikai és érzelmi), bántalmazása (fizikai, lelki, szexuális), szülő krónikus betegsége, munkanélkülisége, iskolai kirekesztés és erőszak, kortárs csoport negatív hatása, lakhatási problémák, viselkedési addikció (telefon-, internetfüggőség), tankötelezettség elmulasztása, gyermekintézménybe történő beilleszkedési nehézség, csavargás, gyermek drog- és alkoholfogyasztása, tartós betegsége vagy fogyatékossága, illetve a család elégtelen jövedelmi helyzete. A legtöbb esetben a problémák halmozottan vannak jelen.

A gyermekek pszichés problémái magasan kiemelkednek a jelzésre okot adó tényezők között, gyakori az önsértő magatartás, öngyilkossági gondolatok megfogalmazása a részükről.

A fentiekén túl sok esetben kerülnek alapellátásba gyerekek a válófélben levő vagy már elvált szülei kapcsolattartással összefüggő nehézségeik miatt.

A válsághelyzetben levő várandós anyák gondozására lakhatási, szerhasználati, pszichés, és gyakran fizikai erőszakkal együtt járó párkapcsolati problémák miatt került sor. Ezen okoknak megfelelően alakították ki a gondozásukat esetkezeléssel, pszichés támogatással, információnyújtással, illetve egyéb szolgáltatások felé történő átirányítással.

2022-ben folytatódott a munkavállalási és pályaeorientációs tanácsadás a Szolgálatnál. Ez utóbbi az iskoláskorú gyermekeket és a szülőket célozza meg. A tanácsadás csoportos formában is folytatódott összesen 250 fő részvételével.

A Kőbányai Kábítószerügyi Egyeztető Fórum (a továbbiakban: KEF) 2022-ben két ülést tartott szakmai előadással, ezen kívül több szakmai programmal és a kerületi rendezvényeken való részvétellel valósította meg a célkitűzéseit. Online anyagot készítettek „Alkohol, mint legális függőség” címen, amelyet minden kerületi iskolába eljuttattak. A Momentán Társulat interaktív színházi előadást tartott az alkohol veszélyeiről a kerületi iskolák 8. osztályos tanulói számára.

A Szolgálat két pszichológussal heti 40 órában biztosít pszichológiai szolgáltatást. Összesen 576 alkalommal nyújtottak konzultációt az igénybe vevőknek. Egyre több esetben kell mentál-egészségügyi intézménybe átirányítani az ügyfelet, mert az általuk megélt elakadást a Szolgálat pszichológusai nem tudják már kezelni. A gyermekek pszichés ellátását végző

intézmények is megerősítették, hogy nőnek az esetszámok, különösen megemelkedett az iskolába járási nehézséggel küzdő esetek száma.

Család-és Gyermekjóléti Központ

A Család-és Gyermekjóléti Központ (a továbbiakban: Központ) elsődleges feladata a gyermek családban nevelkedésének biztosítása, a családból kiemelt gyermekek családba való visszakerülésének elősegítése, valamint a gyermek veszélyeztetettségének megelőzése érdekében a gyermek igényeinek és szükségleteinek megfelelő önálló és csoportos speciális szolgáltatások, programok biztosítása.

Amennyiben a gyermek védelme az ellátás önkéntes igénybevételével nem biztosított, a Gyámhatóság az ellátás kötelező igénybevételét rendeli el. A gyermekvédelmi gondoskodás keretébe tartozó hatósági intézkedések: védelembe vétel, családba fogadás, ideiglenes hatályú elhelyezés, nevelésbe vétel, utógondozás.

A hatósági intézkedésekhez kapcsolódó, a gyermekek védelmére irányuló tevékenység keretében a Központ esetmenedzsereinek a feladata a családok összetartó erejének a megőrzése, támogatása, és az átmenetileg sérült vagy hiányzó családi funkciók helyreállításának az elősegítése.

Hatósági intézkedés alapján gondozott kiskorúak száma korcsoport szerint

Kor	Védelembe vett	Ideiglenes hatállyal elhelyezett	Nevelésbe vett	Utógondozás	Összesen
0-2 év	11	12	14	5	42
3-5 év	19	5	27	8	59
6-13 év	71	14	85	6	176
14-18 év	59	10	52	4	125
Összesen	160	41	178	23	402

2022-ben 402 kiskorú gondozását végezte a Központ hatósági intézkedés alapján. 2021-ben 132 volt a védelembe vettek száma, ez 2022-ben 160-ra emelkedett. Az ideiglenes hatállyal elhelyezettek száma 36-ról 41-re emelkedett, csökkent viszont a nevelésbe vettek és utógondozottak száma.

A Központ a kerületben levő köznevelési intézményekben személyesen jelen levő szociális szakember munkáján keresztül nyújt segítő szolgáltatást. Az óvodai és az iskolai szociális segítő elsősorban a gyerekek veszélyeztetettségének a megelőzésével, prevencióval foglalkozik, illetve egyéni, csoportos és közösségi szociális segítő munkát végez.

A Központ speciális szolgáltatásai

A telefonos gyermekvédelmi jelzőrendszeri készenléti szolgálat lehetővé teszi, hogy a Központ egy ügyeletes szakembere nyitvatartási időn túl is elérhető legyen, aki

mobiltelefonon fogadja a beérkező telefonhívásokat, intézi a telefon segítségével a sürgős segítségre szoruló ügyfelek ellátását. Az elmúlt évben 72 alkalommal vették igénybe az ügyfelek ezt a szolgáltatást.

A kapcsolattartási ügyelet a gyermek és a kapcsolattartásra jogosult szülő vagy más kapcsolattartásra jogosult személy számára a találkozásra, együttlétre alkalmas semleges hely biztosítása mellett konfliktuskezelő, segítő szolgáltatás nyújtása. A kapcsolattartási ügyeletet igénybe vevő családok részéről felmerülő igények figyelembevételével nemcsak hétvégén, hanem szerda délután és este is biztosít a Központ időpontot az ügyfeleknek. A kapcsolatügyelet egyik fontos szolgáltatása a családi, gyermek központú mediáció, melyet egyre inkább a válófélben lévő gyermekek szülei vagy olyan gyermeces párok vesznek igénybe, akik között a konfliktus oly módon elmérgesedett, hogy külső segítség szükséges a felek közötti álláspontok közelítéséhez a közös gyermekek lelki biztonságának érdekében. 2022-ben a kapcsolatügyeleti szolgáltatásban részesülők száma csökkent, mindösszesen 24 fő volt. Az elmúlt évben valamennyi esetben a gyámhivatal vagy a bíróság kötelezte a feleket a szolgáltatás igénybevételére. A mediációs eljárást 25 fő vette igénybe.

Az utcai, lakótelepi szociális munka: a szolgáltatási terület feladatainak ellátásában a korábbi évekhez hasonlóan az elmúlt évben továbbra is problémát okozott a tartós szakemberhiány.

Jogi tanácsadás szolgáltatással a kerületben élők kapnak problémáik jogi ismereteket igénylő megoldásához térítésmentesen információt. 2022-ben 215 alkalommal 151 fő vette igénybe a szolgáltatást.

Pedagógiai szolgáltatást nyújt a Központ a tanulási nehézségeik mellett halmozottan hátrányos helyzetű, veszélyeztetett gyermekek tanulásának segítése, a tanulási képességeik fejlesztése céljából. Közvetlen, személyre szabott egyéni foglalkozások keretében kapnak segítséget a tanulási nehézségeik, szocializációs hátrányaik leküzdéséhez.

A gyermekpszichológiai ellátás célja a gondozott gyermekek testi-lelki fejlődésének elősegítése, veszélyeztetettségének megelőzése, megszüntetése, a deviáns magatartásformák lehetséges mértékű csökkentése, családban történő nevelkedésének elősegítése. Az elmúlt években a gyermekpszichiátriai és gyermekklinikai ellátás alapvető hiányosságai súlyosan megnehezítették a Központban folyó munkát. A szakemberek hiánya miatt olyan esetekben is a Központhoz irányítanak ügyfeleket, amely esetek kezelésére nincsen kompetenciája a pszichológusnak, tekintettel arra, hogy ő nem egészségügyi ellátást biztosít. A megjelenő esetek súlyossága olyan osztályos és pszicho-team ellátást igényelnek, amelyek a Központban nem állnak rendelkezésre.

A felnőtt pszichológiai ellátást 56 fő vette igénybe. Ebből jogerős hatósági intézkedésben érintett (védelembé vétel, nevelésbe vétel) 48 fő, önkéntes igénybe vevő 8 fő. A felnőtt pszichológiai ellátást igénylők egy része addiktológiai, pszichiátriai vagy pszichoterápiás ellátásra szorulna. Az ő esetükben az egészségügyi szolgáltatóhoz történő átirányítás szükséges.

Családterápiás ellátásban 57 fő részesült. Az ellátásra hatósági intézkedések okán került sor.

A speciális szolgáltatási csoport által nyújtott egyéb szocializációs és közösségfejlesztő szolgáltatások: családi kirándulások, kamaszprogramok, alkalomhoz kötött kézműves foglalkozások.

Speciális szolgáltatások keretein belül végzett tevékenységek és ellátott személyek adatai

Tevékenység	Tevékenységek száma		Ellátott személyek száma	
	2021. év	2022. év	2021. év	2022. év
Kapcsolattartási ügyelet	245	55	38	24
Készletlenti szolgálat	63	72	-	-
Jogi tanácsadás	146	215	109	151
Pszichológiai tanácsadás	1200	583	110	148
Mediáció	33	33	19	25
Család- és párterápia	-	156	-	57
Fejlesztőpedagógiai ellátás	211	264	57	63

III.2. Gyermek napközbeni ellátása

Bölcsődei ellátás

Az Önkormányzat a 0-3 éves korú gyermekek napközbeni ellátására 7 bölcsődei tagintézménnyel és 13 iskolai tálalókonyhával rendelkező Kőbányai Egyesített Bölcsődét (a továbbiakban: KEB) tart fenn. A bölcsődei férőhelyek száma 554 fő, ami 45 gyermekcsoportból tevődik össze.

A férőhelyek alakulása 2022-ben

	Bölcsőde neve	Férőhelyek száma	Beírt gyerekek száma	Feltöltöttség (%)
1	Kőbányai Fecskefészek Bölcsőde	96*	60	63
		(valós 72)		91
2	Kőbányai Napsugár Bölcsőde	72	72	100
3	Kőbányai Apraja Falva Bölcsőde	96	92	96
4	Kőbányai Gyermeksziget Bölcsőde	96*	70	73
		(valós 71)		99
6	Kőbányai Gyöngyike Bölcsőde	36	35	97

7	Kőbányai Manóvár Bölcsőde	80**	71	89
8	Kőbányai Apró Csodák Bölcsőde	78**	69	88
Összesen:		554 (valós: 499)	469	85% (valós 94%)

*Ebben a két bölcsődében sajátos nevelési igényű gyermekek gondozását, nevelését végzik.

** A jogszabály értelmében a megemelt férőhelyek abban az esetben tölthetők fel, amikor az adott csoportban minden gyermek elérte a 24 hónapos kort.

A táblázat a már bölcsődébe járó gyermekek számát mutatja, nem tartalmazza a már felvett, de a beszoktatást még nem megkezdő gyermekek számát. Valójában kerületi szinten 5 férőhely volt abban az időpontban.

A bölcsődébe felvett gyermekek 92%-a Kőbányán él, 5,93%-a más kerületből érkező, 2,08%-a vidéken él, ebben az esetben a szülő vagy a nagyszülő munkahelye a kerületben van.

A védőnői adatokat figyelembe véve a Kőbányán élő 0-3 éves korú gyermekek 24,25%-a részesült bölcsődei ellátásban.

A bölcsődei ellátást a családok túlnyomó részt a gyermek betöltött kétéves kora után veszik igénybe. A bölcsődébe felvett gyerekek mindössze alig több, mint egyötöde két éven aluli.

Sajátos nevelési igényű gyermekek ellátása

A Kőbányai Fecskefészek Bölcsődében (a továbbiakban: Fecskefészek Bölcsőde) és a Kőbányai Gyermeksziget Bölcsődében (a továbbiakban: Gyermeksziget Bölcsőde) történik a sajátos nevelési igényű gyermekek fejlesztése, gondozása-nevelése, de a 2022. évben a kerületben több bölcsődében is jelen volt SNI gyermek.

A Gyermeksziget Bölcsődében az elmúlt évben 74 fő, a Fecskefészek Bölcsődében 90 fő sajátos nevelési igényű gyermeket fogadtak.

A tapasztalat azt mutatja, hogy az ellátás iránt állandó, lassan növekedő igény mutatkozik.

Prevenációs ellátásban részesülnek azok a gyerekek, akiknek szakértői bizottsági kijelölésük folyamatban van, emellett fejlődésbeli problémájuk a mozgásfejlesztés, illetve a komplex korai fejlesztés által segíthető. Ebben az ellátási formában hetente egy alkalommal kerül sor foglalkozásra ambuláns formában, illetve a Gyermeksziget Bölcsődében napközbeni ellátás formájában.

Kizárólag sérült gyermekek nevelkednek a részlegesen integrált csoportokban. Magatartási és viselkedési problémákkal, illetve autisztikus tünetekkel rendelkező gyermekeket teljesen integrálják a bölcsődei csoportokba.

Azon gyermekek számára, akiknek szülei nem igénylik a napközbeni kisgyermekellátást, vagy más bölcsődébe járnak, de fejlesztésre szorulnak, ambuláns ellátás keretében biztosítja a kerületi szakszolgálat a korai fejlesztést, fejlesztő felkészítést a Gyermeksziget Bölcsődében, valamint a Korai Fejlesztő Központban. A fejlesztést a szakszolgálat alkalmazásában lévő gyógypedagógusok végzik. A Gyermeksziget Bölcsődében a KEB alkalmazásában lévő két gyógypedagógus ambuláns ellátást, valamint preventív fejlesztést biztosít olyan gyermekek

részére, akik lemaradást mutatnak fejlődésükben, de még nem rendelkeznek szakértői kijelöléssel.

Mindkét Korai Fejlesztő Központtal rendelkező bölcsődében folynak állatasszisztált foglalkozások, amik a gyermek fejlesztését szolgálják.

Alapellátáson túl nyújtott szolgáltatások

Az alapellátáson túl különböző szolgáltatásokat is nyújtanak bölcsődék a kerületben élő, kisgyermeket nevelő családok számára.

Korai fejlesztésben két bölcsőde vesz részt, sóbarlang szolgáltatást minden bölcsőde biztosít az ellátottak számára, míg játszócsoport és időszakos gyermekfelügyelet szolgáltatást két bölcsőde nyújt az érdeklődők részére.

A játszócsoport szolgáltatást igénybe vevők száma 2022. évben

Játszócsoport	Család	Gyerek
Kőbányai Apraja Falva Bölcsőde	33	34 fő
Kőbányai Apró Csodák Bölcsőde	25	26 fő
Összesen:	58	60 fő

A Játszócsoport szolgáltatás jelentősége abban van, hogy a szülők jobban megismerik gyermekük életkori sajátosságaiból adódó reakcióit, a szülő-gyermek kapcsolat az örömteli együttlét alatt mélyül, a szülők szerepeikben megerősödnek, barátságok szövődnek, kialakul egy önkéntes segítőkör. A szolgáltatás térítésköteles.

Sóbarlang, sószoba szolgáltatás

Nyolc intézményben működik sóbarlang, melyeket elsősorban a bölcsődébe felvételt nyert gyermekek látogatnak a szülők írásban adott hozzájárulása után.

Öt bölcsődében a gyermekeknek térítésmentesen ősztől-tavaszig rendelkezésre áll „Somadrin” sószoba, mely tengeri sós levegőt idéző, felső légúti betegségek megelőzését szolgáló, asztmatikus tüneteket enyhítő, gyógyhatású preventív jellegű szolgáltatás, két helyen pedig himalájai sótéglák beépítésével hoztak létre természetes sós klímát.

Időszakos gyermekfelügyelet

Az időszakos gyermekfelügyeletre a Kőbányai Apraja Falva Bölcsődében és a Kőbányai Apró Csodák Bölcsődében térítés ellenében van lehetőség.

Családi bölcsőde

Az Önkormányzat az elmúlt évben egy családi bölcsődével kötött ellátási szerződést. A családi bölcsőde 7 fő gyermeket lát el a kerület egy olyan részén, ahol nincs a közelben bölcsőde. A gyerekeket minden esetben a KEB Központja irányítja az ellátóhoz.

Alternatív napközbeni ellátás

2022-ben a kőbányai általános iskolás gyerekek nyári napközis ellátását az Önkormányzat a Kőrösi Csoma Sándor Kőbányai Kulturális Központon (a továbbiakban: Kőrösi) keresztül a Janikovszky Éva Magyar-Angol Két Tanítási Nyelvű Általános Iskolában látta el.

Ingyenes programok voltak a Helytörténeti Múzeumban, a Szent László templomban toronyjárással egybekötve, a Witeg-Kőporcban gyárlátogatással és porcelánfestéssel egybekötve, a KRESZ parkban a KŐKERT Kft.-vel, az Újhegyi-tónál a Horgászegyesülettel együttműködve, pályaorientációs foglalkozások tekintetében a Magyar Egészségügyi Szakdolgozói Kamarával, kézműves- és drámafoglalkozások tekintetében a Bárkával és a Radarral, ifjúságvédelmi előadások tekintetében a BRFK X. Kerületi Rendőrkapitánysággal (a továbbiakban: rendőrség) együttműködve. A napközis táborban az elmúlt nyáron összesen hetente átlagosan 120-130 gyermek táborozott. A tábor hetente 3 alkalommal vetítésen, két alkalommal színházi programon és érzékenyítő foglalkozásokon vett részt a Kőrösiben. A tábori csoportok heti rendszerességgel keresték fel a MAG47 Mászóközpontot, és hetente kitelepült a Kőbányai Bringás a táborba egy közlekedésbiztonsági gyakorló pályával.

III.3. Gyermekek átmeneti gondozása

A Gyermekek Átmeneti Otthona (a továbbiakban: Otthon) feladata azoknak a családban élő gyerekeknek az ellátása, akik átmenetileg ellátás nélkül vagy elhelyezés hiányában gondozás, nevelés, lakhatás nélkül maradnának, valamint akiknek ellátása a család életvezetési nehézségei miatt veszélyeztetett. Az Otthon teljes körű testi, értelmi, érzelmi és erkölcsi fejlődésüket elősegítő ellátást biztosít, ideiglenesen pótolja a szülői gondoskodást.

A férőhelyek száma 14 fő, ezen belül a XIV. kerületi gyermek elhelyezésére kötött ellátási szerződés alapján az Önkormányzat 2 fő férőhelyre és azon felül a szabad férőhelyek terhére biztosítja az ellátást.

A Gyermekek Átmeneti Otthona működésének adatai

Év	Ellátási napok száma	Ellátottak száma (Kőbánya+Zugló területéről)
2017.	3 354	42+4
2018.	3 635	38+5
2019.	3 560	43+6
2020.	2 677	26+7
2021.	3 406	30+6
2022.	3 062	34+3

Az Otthonban átmeneti gondozásban az elmúlt évben 37 gyermek részesült ellátásban. A pandémia idejére – a vészhelyzet alatt – az anyák fogadása, ellátása szünetelt, a helyiség izolációs szobaként működött, a beteg gyermekek elkülönítése céljára. A szoba kihasználása a továbbiakban mérlegelés kérdése, hiszen a beteg gyermekek elkülönítése továbbra is szükséges.

Kőbánya ellátási területéről 34 gyermek, míg Zugló ellátási területéről 3 gyermek részesült ellátásban.

Az ellátás indokai a 2022. évben

	Gyermek
A szülők életvezetési problémái	5
A szülők pszichés betegsége	2
A szülők lakhatási problémái	8
Bántalmazás	6
Családi konfliktus	6
A gyermek magatartási problémái	8
Súlyos elhanyagolás	2
Összesen:	37

A 2022. évben a gondozási folyamat kiegészült a járványügyi szabályok és a vírus terjedését megelőző intézkedések nagyfokú figyelemmel kísérésével, betartásával és betartatásával, a háborús veszélyhelyzet következtében a rezsi árak megemelkedése miatti takarékosági intézkedések megkövetésével.

Az átmeneti gondozást kiegészítő programok

A nyár folyamán az iskoláskorú ellátottak részt vettek a kerületi nyári napközis táborban. Pandémiás és takarékosági okokból nem szerveztek többnapos tábort. Rövid, egy napos programokat szerveztek különböző helyszínekre: Velencei-tó, Margitsziget, Palatinus strand. A Pongrácz Közösségi Ház által szervezett táborokban életkoruk függvényében részt vettek az aktuálisan ellátott gyermekek is. Az Éltrevaló Egyesület szervezésében és kivitelezésében önismereti kisfilmkészítő műhely működött ebben az évben is.

Az átmeneti gondozás befejezése

A gondozottak többsége a törvényes képviselővel távozott az Otthonból, de az előző évekhez képest nagyon magas volt a szakellátásba került gyermekek száma, ez az ellátottak egyharmadát érintette.

Az ellátottak családjainak életkörülményei

A családok nagyobb részéről elmondható, hogy nehéz körülmények között élnek, amelyet az infláció tovább fokozott. Alacsony az iskolai végzettségük, rossz az egészségi állapotuk, továbbá bizonytalanok, kiszámíthatatlanok, szűkösek a lakáskörülményeik. A jövedelmük alacsony, gyakori, hogy a mindennapi megélhetésük veszélyeztetve van. A gyermekek ellátása után fizetendő személyi térítési díjak befizetése nehézkes, gyakran többszöri felszólításra volt szükség.

IV. A felügyeleti szervek szakmai ellenőrzéseinek tapasztalatai

A 2022. évben az Önkormányzat fenntartásában működő intézmények nem kaptak szakmai ellenőrzést felügyeleti szervektől.

V. Rendőrségi adatok, bűnmegelőzés

A bűnmegelőzési tevékenység nagyon nagy része az iskoláskorú gyermekek körében zajlik, órarendszerűen beépülve az iskolai programjukba, vagy a tanulási időn kívül szervezett szabadidős programok során. Együttműködési megállapodás van a rendőrség és a Közép-magyarországi Agrárszakképzési Centrum Magyar Gyula Kertészeti Technikum Szakképző Iskola, valamint a BGSZC Giorgio Perlasca Vendéglátó-ipari Technikum és Szakképző Iskola között, mely alapján a rendőrség a bűnmegelőzési tanácsadói tevékenység keretében heti rendszerességgel rendőri jelenléteket és oktatási- tanácsadási programot biztosított.

A gyermek- és fiatalkorúak által, illetve az ő sérelmükre elkövetett jellegzetes bűncselekmények természetét és mibenlétét elemezve megállapítást nyert, hogy a korosztály legfőképpen a vagyon elleni bűncselekményekben érintett (pl. bolti- és telefon lopások), illetve jelen vannak a különféle személy elleni bűncselekmények is (rablás, garázdaság, testi sértés), valamint az elkövetői kör is ebből a korosztályból kerül ki. Megjelennek köreikben a kábítószerrel való visszaélés különböző formái is, leginkább a szerhasználat.

Mindezekre figyelemmel a kerületi fiatalok számára szervezett bűnmegelőzési foglalkozásokon – mind az iskolai tanórákon, mind az egyéb alkalmakon – kiemelt helyet kapott az elmúlt évben az ilyen irányú bűncselekmények megelőzési lehetőségeiről tartott felvilágosítás, és részletesen foglalkoztak a résztvevők az ilyen jellegű bűncselekmények büntetőjogi következményeivel.

A rendőrség bűnmegelőzési előadója a kőbányai iskolákban lebonyolított programok során kiemelt figyelmet fordított a gyermek- és fiatalkorúak felkészítésére, hogy elkerülhessék az áldozattá- vagy bűnelkövetővé válást. Kiemelt témák voltak minden korosztályban az áldozattá válás, elkövetővé válás elkerülése, az internet biztonságos használata, valamint a kábítószerrel szembeni prevenció.

Iskolai bűnmegelőzési tanácsadó programban három általános iskola vett részt. Négy alsó tagozatos osztályban (kb. 100 fő), illetve 36 felső tagozatos osztályban (kb. 800 fő), mindösszesen 900 fő tanuló részvételével történt az oktatás.

A **DADA program** sajátosságánál fogva az iskolai tanórai rendhez igazodik. A 2022/23-as tanév 2022. évre eső részében 36 DADA óra és 74 bűnmegelőzési foglalkozás volt, beleértve a nyári napközis táborokat is.

Gyakorlati tapasztalat, hogy az iskolában sokszor jelen lévő DADA oktató beépül az ottani köztudatba, így a rendőrség számára lehetőség nyílt arra, hogy sok más, az iskola által szervezett rendezvény keretében is (pl.: iskolai egészségnap, nyári táborok, tematikus rendezvény napok, pedagógus továbbképzési napok, szülői értekezletek) bűnmegelőzési programokat tartsanak.

Az elmúlt évben a nyári napközis táborban több alkalommal szervezett a rendőrség bűnmegelőzési programot, napközis táborokban 8 alkalommal, kiteleptülő táborokban 4

alkalommal. Tematikus, MER-ÉSZ készségfejlesztő tábort is bonyolítottak a Pongrácz telepi gyermekek részvételével.

Kábítószer-prevenció

A rendőrség aktívan képviselteti magát a KEF helyi szervezetének munkájában is, ahol szintén kiemelt figyelemmel kezelik a kiskorúak felé irányuló preventív munkát a programok szervezésében.

A rendőrség a KEF-fel együttműködésben megszervezte a Kőrösi színháztermében dr. Zacher Gábor előadását, amin a kerületi általános iskolások 7. és 8. osztályos tanulói vehettek részt 260 fővel.

A **Vészjelzés Szabadulósobában** az elmúlt év során az újrainítást követően heti rendszerességgel tartottak drogprevenációs foglalkozást. A kerületi középiskolákból az őszi-téli hónapokban összesen 300 fő diák vehetett részt összetett drogprevenációs foglalkozáson.

Az értékelt időszakban a bűnmegelőzési feladatok magas színvonalon teljesültek.

„Az iskola rendőre program”

A kerületben az iskolarendőri feladatokat az arra kijelölt 1 fő körzeti megbízott látta el. A feladatrendszer támogatásához a rendőrség illetékességi területén működő Kőbányai Polgárőr Egyesület munkatársai folyamatosan bevonásra kerültek. A feladatokkal összhangban az iskola rendőri feladatokat ellátó körzeti megbízottak a szolgálataik ellátása során visszatérően ellenőrizték az illetékességi területünkön működő oktatási intézmények közvetlen környezetét a fiatalok sérelmére elkövetett bűncselekmények megakadályozása érdekében.

VI. A települési önkormányzat és a civil szervezetek közötti együttműködés keretében nyújtott alapellátási formák

Az Önkormányzat 2021. január 1-jétől öt év határozott időtartamra ellátási szerződést kötött a „RÉS” Szociális és Kulturális Alapítvánnyal családok átmeneti otthona szolgáltatás biztosítására. A szerződés keretein belül az Alapítvány vállalta, hogy a fenntartásában működő családok átmeneti otthonában biztosítja a Kőbánya illetékességi területén lakóhellyel, tartózkodási hellyel rendelkező nyolc, átlagosan négytagú otthontalanná vált család ellátását. Az intézmény az otthont nyújtó ellátáson kívül a családok együttműködésén alapuló szociális segítségnyújtással, egyéni és családi esetszolgálatokkal támogatja a lakói életét. A szakmai team tagjai az intézmény szakalkalmazottjai (intézményvezető, családgondozók, szakdolgozók), illetve jogász, pszichológus és fejlesztőpedagógus. A szakemberek célja, hogy a bekerülő családok erőforrásait olyan mértékben megerősítsék, hogy ki tudjanak kerülni az intézményes lakhatási formák keretei közül, valamint képessé váljanak önálló lakhatási lehetőségek megteremtésére és megtartására.

A tavalyi évben a járványügyi védekezés nagyon sok extra terhet, feladatot rótt az intézményre, ami mind anyagilag, mind mentálisan leterhelte az Alapítvány munkatársait. A lakók szintén nehezen viselték a bizonytalan helyzetet.

A Budapest X. kerület ellátási területéről az elmúlt évben 15 esetben érkezett megkeresés szülőktől, társintézményektől és egyéb szervezetektől. Az Alapítvány összesen 18 fő kőbányai lakcímmel rendelkező személy (8 felnőtt és 10 gyermek) elhelyezését biztosította. A korábban felvett családokkal együtt 2022-ben 9 család, 14 szülő és 16 gyermek volt X. kerületi illetékességű.

Az Önkormányzat 2021. január 1-jétől öt év határozott idejű szerződést kötött az Anyaoltalmazó Alapítvánnyal a Kőbánya illetékességi területén lakóhellyel rendelkező és életvitelszerűen a kerületben tartózkodó két lakhatási krízishelyzetbe került család elhelyezése biztosítására. Az elmúlt évben a X. kerületi lakosok közül 3 anyát, 6 gyermeket és 1 apát fogadtak.

Az intézményben nagy hangsúlyt fektetnek a marginalizált helyzetű, megélhetési gondokkal küzdő családok szociális, foglalkoztatási problémáinak orvoslására és életminőségük javítására.

Az Önkormányzat 2009-ben kötött határozatlan időre szóló ellátási szerződést a kerületben működő Emberbarát Alapítvánnyal. A megállapodásban foglaltak szerint az Alapítvány vállalta, hogy a X. kerületben bejelentett lakó- vagy tartózkodási hellyel rendelkező 10 fő szenvedélybeteg férfi részére bentlakásos férőhelyet biztosít integrált szociális intézményében. Az Alapítvány beszámolója szerint 2022-ben 8 kőbányai bejelentett lakóhellyel rendelkező és egy kőbányai tartózkodási helyű férfit gondoztak összesen 1793 gondozási napon. Az Alapítvány az 1105 Budapest, Cserkesz u. 7-9. szám alatti intézményében a felnőttek mellett 10 fő 18 év alatti fiatal rehabilitációs ellátását tudja biztosítani. Az 1105 Budapest, Román u. 16. szám alatti ingatlanban a 10 fő felnőtt női hely mellett 10 fő gyermek- és ifjúság-addiktológiai rehabilitációs férőhellyel rendelkezik. Az Önkormányzat által biztosított az 1101 Budapest, Gyöngyike u. 4. szám alatti épületben addiktológiai járóbeteg rendelést üzemeltet az Alapítvány, ahol megelőző-felvilágosító szolgáltatást (elterelés) is végez. 2022-ben a járóbeteg rendelésen 84 fő kőbányai lakost láttak el.

A kőbányai intézmények számos szociális és gyermekvédelmi tevékenységet folytató civil szervezettel, alapítvánnyal működtek együtt.

VII. Jövőre vonatkozó célok, elképzelések

Az éves gyermekjóléti tanácskozáson elhangzottak alapján a gyermekvédelmi jelzőrendszer jól működik, a tagjai között az együttműködés kölcsönös, a házi orvosokkal történő aktívabb együttműködéssel lehetne a jelzőrendszer tevékenységét hatékonyabbá tenni.

A kerületi gyermekvédelem kritikus pontja a pszichológiai és pszichiátriai ellátás kapacitásának a szűkössége. Az óvoda- és iskolapszichológusok hiánya miatt óriási teher nehezedik a köznevelési intézményekre. Mindenképpen szükséges lenne megfelelő számú szakember foglalkoztatása.

A kerületben sok ázsiai család él. Az intézmények jelzése alapján a családokban gyakori a gyermekek fizikai bántalmazása. A Szolgálat nyelvi nehézségek miatt nem tudja hatékonyan gondozni ezeket a családokat, a tolmácsolás megoldása szükségszerű feladat.

Kiemelt cél továbbá a gyermekvédelemben dolgozó kollégák részére a kiégés megakadályozása, amely szupervízióval, csapatépítéssel megelőzhető. A szupervízió, a csapatépítés és rekreáció mellett a bérek, a jutalmazás, az elismerés és pozitív visszacsatolás is rendkívül fontos, melyre folyamatosan törekszik a kerület vezetése.

A prevenció elképzeléseket illetően a továbbiakban is cél a kerületi sport, és szabadidős tevékenység választékának bővítése, a pszichológusi, gyermekpszichiátriai szakemberek bevonása a gyermekvédelembé. Ez nem kizárólag önkormányzati feladatként jelenik meg, hanem minden civil kezdeményezést, alapítványt be kell vonni a komplex megvalósítás érdekében.